

SPOMINSKA ZNAMENJA, SPOMENIKI
GROBIŠČA, SPOMINSKA OBELEŽJA

na območju občine

R I B N I C A

Kot žrtve ste padli v borbi za nas,
da srečo, svobodo bi užival trpin.
Do smrti je služil svobodi vaš glas,
pogumno ste zrli v gotovi pogin.
A kadar svoboda zasiže nam spet
in vaše se želje spolnijo,
takrat se spominjal še pozni bo svet
junakov, ki v grobu trohnijo.

V razkošnih palačah piruje tiran
in v vinu utaplja bojazen.
a roka pravice že dviga se nanj
in piše na steno mu kazen.
A prišel bo dan, ko se ljudstvo zbudi,
se dvigne po zmagi k svobodi
Vam, bratje, pa pesem ljubezni doni
in večna zahvala vam bodi !

NOVA STIFTA

V vasi spomenik borcem X.Ljubljanske brigade in drugim žrtvam, delo arh.Janka Hrena, odkrit 22.7.1967.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA:DONIT SODRAŽICA

Pod cerkvijo grob padlega partizana Karla Debeljaka.

Ob robu gozda na poti na Travno goro grob neznanega partizana, ki je padel 1.novembra 1943 zadet od drobca okupatorjeve granate.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: OBČINSKI
SINDIKALNI SVET RIBNICA

SPOMENIK " OSVOBODITVE " PRED GRADOM V RIBNICI

Ko se napotimo v ribniški grad nas tik pred mostom/ nekaj je bil tu dvižni most/ z desne strani sprejme ribniška partizanska družina. To je ribniški spomenik-SPOMENIK OSVOBODITVE, delo ak.kiparja Janeza Boljke in spada med važnejša umetniška dela sodobnosti. Mož-oče s puško v roki predstavlja branilca

svoje slovenske - ribniške družine,- ženamati in otrok z izdelkom suhe robe v roki pa nam izpričuje, kako opravlja svoje tradicionalno delo- izdelovanje suhe robe, kot delni pravzaprav dodatni vir preživljanja in pomoči narodnoosvobodilni vojski. Odkritje bil 5.9. 1961 ob priliki I.festivala v Ribnici.

MUZEJ- PARK KULTURNIKOV

Ob proslavi 900-letnice Ribnice je bil 12.9. 1982 odprt tudi park kulturnikov kot spominski park, v katerem so postavljeni doprsni kipi znamenitih mož, ki so se rodili ali delali v Ribnici skozi stoletja.

SLOVENSKA VOJNA PARTIZANSKA BOLNIŠNICA

RIBNICA

V času okupacije je italijanski okupator v ribniškem gradu uredil svojo vojaško bolnico s skladiščem zdravil in drugimi medicinskimi instrumenti. Po kapitulaciji Italije in kot posledica razoroževanja okupatorjeve vojske je bil najvažnejši prevzem in ohranitev nepoškodovane italijanske bolnišnice v ribniškem gradu. Za to ima največ zaslug znani ribniški ljudski zdravnik dr. Janez Oražem, ki je že dan pred kapitulacijo 8.9.1943 z energičnim posegom prevzel bolnišnico s celotnim skladiščem in

jo stavil na razpolago partizanski saniteti.

Bolnišnica se je odtlej imenovala divizijska partizanska bolnišnica in je pozneje dobila oznako SVPB-R. Vodila jo je začasna uprava, ki se je takoj oblikovala in začela sprejemati ranjence in bolnike. V bolnici se je zdravilo do 80 ranjencev in tifusarjev, za njih je skrbelo 5 zdravnikov. Začasno upravo so sestavljali: dr. Janez Oražem, dr. Franja Bojc, Jure Baumgartner in 2 kuharici. Nižji in sredni medicinski kader so si poiskali sami med dijaki in dijakinjami in študenti iz ribniške doline. Ob začetku dela je bolnica imela lo bolniških sester, 3 strežnike in 2 medicince. Za politkomisarja je bil kasneje imenovan Ivo Serajnik-Šimen. Pred nemško ofenzivo v oktobru 1943 se je bolnišnica najprej umaknila v Bukovico nato pa se je razdelila na dva dela. En del z lažjimi bolniki/ki so bili vsaj delno pokretni/ in dvema zdravnicama/dr. Franjo Bojc in dr. Pavlo Jerin/ je šel preko Dan, Kota in Nove Štife proti Travni gori, drugi del s težkimi ranjenci, tremi zdravniki in zaščitnim vodom pod vodstvom politkomisarja Iva Serajnika-Šimna pa v Gotenico in nato dalje v Goteniški Snežnik pod šotore. V Gotenici je bila namreč bolnica izdana s strani ekonoma bolnice.

SPOMINSKA PLOŠČA JOŽETU PETKU

Na rojstni hiši Jožeta Petka-fotoreporterja XIV.divizije je KO ZZB NOV Ribnica postavila spominskoploščo. Ko je bila hiša porušena po urbanističnem planu so ploščo prenesli v ribniški muzej.

Jože Petek je bil rojen v Ribnici leta 1912. Po končanem šolanju je kot gradbeni tehnik služboval v Mariboru. Po nemški okupaciji se je vrnil domov in začel delovati za NOV. Po vstopu v partizanske vrste je poleg dolžnosti partizanskega borca posnel zgodovinske dogodke iz NOB, tako imamo po njegovi zaslugi ohranjeno zgodovinsko gradivo, kot je napad na Štampetov most. Na filmski trak je poročnik Petek posnel boje Turjaka do Mašuna in Grahovega, od Velikih Lašč do Kočevja, da bi nazadnje ovekovečil legendarni pohod XIV.divizije na Štajersko.

Na samem pragu svobode je bila cela kulturniška skupina izdana in 3.1.1945 obkoljena. Kulturniki so se branili do zadnjega diha, okupator pa je potem požgal barako in vse borce kulturniške skupine. Petkove fotografije so epopeja, dokument veličastne stvarnosti, ki ni samo blizu umetnosti ampak je umetnost.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: TURISTIČNO DRUŠTVO
RIBNICA

SPOMINSKA PLOŠČA ANTONU MAJNIKU

Na Peterlinovi hiši plošča v spomin učitelju in prvoborcu Antonu Majniku, ki je padel zadet od domobranskega rafala v noči 21.11.1943, ko se je vračal v nekega sestanka.

Anton Majnik je bil rojen v Voljčah na Tolminskem leta 1905. Osnovno šolo in učiteljsiše je končal v Italiji in po prebegu v Jugoslavijo dopolnilni tečaj iz slovenščine na učiteljsišču v Ljubljani.

Zaradi svoje protifašističnega in proti Italiji prevratnega delovanja v boju za osvoboditev slovenskega Primorja, je moral pozimi leta 1928 zbežati čez mejo v Jugoslavijo. Italijani so ga v odsotnosti obsodili na najhujšo kazen. Anton Majnik, čigar usoda je v Italiji že bila zapečatena, Italijanov ni smel pričakati. Podobno usodo sta imela tudi Danilo Zelen in Ferdo Kravanja, tudi vodilna člana org. TIGR. Ta trojka se je še pred prihodom Italijanov iz Ribnice izgubila. V gozdove Male gore jih je odpeljal Jože Zalar, ki je ob enem jim služil tudi za zvezo. V stenah Sv. Ane so imeli varno zavetje. Pred svojim odhodom je Anton Majnik naročil Zalarju, naj orožje, v kolikor se ne bi vrnil, preda ribniškim komunistom - oz. Filipu Tekavcu in Janez Kmetu. Majnikova trojka se je preselila v Grgurjevo bajto /Lovšinovo/ v Mali gori.

V noči med 12. in 13. majem 1941 so Italijani pod vodstvom bivšega jugoslovanskega žandarja Jožeta Pišorna obkolili barako in pžvali trojko naj se vda. Med bojem se je trojka sporazumela, naj se Majnik napravi, kot da hoče se vdati, v resnici pa bi zbežal, ter tako zmanjšal pritisk na barako, onadva pa ga bosta ščitila s streljanjem. Vendar, ko je Majnik odprl vrata, so ga Italijani uklenili in odpeljali stran od koč, boj pa je še vedno trajal. Majnikova stražnika sta bila zaverovana v spopad, to je Majnik izkoristil in zbežal v goščavo. V boju pa je padel Danilo Zelen, Ferdo Kravanja je bil težko ranjen. Po izgubi svojih dveh bojnih tovarišev se je Anton Majnik preselil iz Male v Veliko goro, se našel z Janezom Kmetom in svojim sodelavcem Jožetom Zalarjem in preko njega še z Jožetom Šeškom. Začeli so pripravljati ustanovitev ribniške partizanske čete.

V zimi 1941/42 je Majnik prebil v Iški, odkoder se je zopet vrnil na Travno gorō in Mošnevc ter v ribniškem okrožju opravljal razne naloge. Tako so imeli 21.11.1943 zvečer sestanek pri "Kramarčku", kjer so bili prisotni Majnik-Brejc-Ančik in Kramarčkovi. Na tem sestanku so se dogovorili, kako bodo prepeljali neko partizansko četo iz Velike gore, čez Malo goro

V Struge. Ko se je vračal s sestanka po trgu je padel zadet od domobranske zasede.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: OBČINSKA KONFERENCA
SZDL RIBNICA

SPOMINSKA PLOŠČA VIKTORJU MOKORELU IN JOZETU
PERUŠKU V GLOBELI

V nedeljo dne 14. maja 1944 so bile v Globeli razpisane volitve v narodnoosvobodilni odbor. V volilni komisiji sta bila poleg ostalih tudi Jože Perušek in Zmago Mokorel.

Jože Perušek je bil rojen 25.3.1905 v Žimaricah. Jože ni bil šolan, vendar je sam skrbel za lastno izobrazbo. Ob napadu nacistične Nemčije in fašistične Italije na Jugoslavijo je že vedel in občutil, kje je njegovo mesto. Zaradi aktivnega delovanja za pokret NOB so ga izvolili za poslanca v kočevski zbor, bil je član rajonskega odbora OF reon Sodražica.

Zmago Mokorel je bil rojen 10.7.1908 v vasi Pirče, ki leži ob cesti Fara-Brod na Kolpi, v sedanji občini Kočevje.

Leta 1930 je končal študij na državnem učiteljskišću v Ljubljani, služboval-učiteljeval na Zgornji Dobravi, nato je bil premeščen v Breznico, zaradi aktivnega naprednega delovanja bil premeščen

na osnovno šolo Domanjševce v Prekmurju, leto dni kasneje v Zg. Leskovec pri Ptuj. Tu ga je zatekla druga svetovna vojna in okupacija. Vneto se je lotil političnega dela, pomagal ustanavljati terenske in narodnoosvobodilne odbore. Bil je politkomisar Kočevskega bataljona, dne 4.12.1942 je bil že izvoljen za sekretarja Rajonskega odbora OF Kočevska Reka. Prvenstveno in najvažnejše delo mu je bilo stalno in čim tesnejše povezovanje z ostalimi reoni.

Tako sta 14. maja 1944 že dopoldne prišla Zmago in Jože v Globel, vendar so se volitve vsled konspiracije zavlekle pozno v noč, ker so se vaščani bali maščevanja domobrancev in so zato začeli prihajati na volišče, ki je bilo v bližini Peruškove hiše šele proti večeru, to je s prvim mrakom, da jih ne bi opazili izdajalci in jih izdajali domobrancem. Tako so se volitve zavlekle pozno v noč. Po končanih volitvah sta odšla na večerjo in prenočevanje v Peruškovo hišo, za kar pa so vedeli tudi izdajalci. Kmalu po četrtni uri so Nemci in domobranci, med katerimi so bili tudi domačini in sicer celo neposredni sosedje Jožeta Peruška-Zupanovega Jožeta, ter obkolili hišo, ter glasno zahtevali, da se jim izroče Zmaga in Jožeta. Skušala sta se rešiti skozi okno, vendar jih je pokosil rafal domobrancev.

Žalostno je pač dejstvo, da so med domobranci ki so storili ta gnusni zločin bili domačini, o katerih ne bi mogli reči, še manj pa verjeti, da so bili zavedeni. Eden, samo eden se je pravočasno trgnil in zapustil domobransko družčino, medtem ko so vsi ostali dobili zasluženno plačilo s smrtjo in doživljenskim izgnanstvom ter žigom narodnih izdajalcev.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: OBČINSKA KONFERENCA
SZDL RIBNICA

SPOMINSKA PLOŠČA JOŽETU ŠESKU V RIBNICI

Na občinski praznik 26.marca leta 1958 so odkrili na hiši Gregorja Miheliča, Šeškova ulica 32 spominsko ploščo-relefnoplastiko narodnemu heroju Jožetu Šesku iz Kočevja, ki je prvi zanetil ogenj upora proti nekdanjim izkoriščevalcem ljudstva in okupatorjem naše dežele. Po njegovi zaslugi je bila že spomladi leta 1938 ustanovljena prva celica KPS v Ribnici.

Narodni heroj Jože Šeško se je rodil 4.decembra 1908 v Slovenski vasi pri Kočevju. Ljudsko šolo in gimnazijo je obiskoval v Kočevju, kjer je leta 1927 tudi maturiral, kot prvi slovenski maturant. Filozofijo je študiral v Ljubljani in diplomiral na slavistiki v letu 1931, ter dobil svojo prvo službo leta 1933 v Mariboru.

Že po treh mesecih službovanja pa je bil odstranjen iz službe, zaradi komunistične propagande, ter bil obsojen na 6 mesecev strogega zapor in 3-letno izgubo državljanskih pravic. Po prestopu kazni je bil brez redne zaposlitve, ter je živel v Kočevju, kjer pa je tudi ni dobil, ker je bil obsojen po zakonu o zaščiti države. Jože Šeško je bil že leta 1928 kot 20-letni mladenič sprejet v KP, ko je v Kočevju istega leta bila ustanovljena partijska celica je Jože postal njen prvi sekretar. Leta 1933 je organiziral akcijo širjenja komunističnih plakatov. To je bilo zanj tudi usodno. Bil je stalno pod policijskim nadzorstvom, vendar je kljub oviram neutrudljivo nadaljeval s svojim političnim delom. Prepričeval in pridobival je nove člane in simpatizerje za ustanovitev novih partijskih celic, med njimi tudi ribniške v letu 1938. Sekretarji celic so bili člani Okrajnega komiteja, ki ga je vodil Jože Šeško. Po ustanovitvi OF je imel Šeško še več dela, še posebno kot sekretar Okrožnega komiteja KPS. To okrožje je bilo zelo obsežno,

saj je zajemalo še Ribnico in Velike Lašče ter Loško dolino in vse do Kolpe in Bele Krajine. Tako velik teren je zahteval stalnega terenca in seveda celega človeka.

Na vojaškem področju je bila ta čas njegova največja zasluga ustanovitev ribniške partizanske čete 13.julija leta 1941.Italijanske oblasti so dolgo iskale Jožeta Šeška, ki je živel v ilegali in se skrival pri prijateljih in zaupnikih v Ljubljani,Ribnici in v vaseh okoli Kočevja.

Zaradi izdaje so Italijani izvedeli za skriven bunker, v katerem se je skrival Jože Šeško s tovarišema.S krampi so razbili zid in odkrili dobro maskiran bunker v Van-ševi hiši-Stara cekev Vse tri ujetnike so zvezali in jih strahovito pretepali.Ker je imel Jože Šeško ponarejeno legitimacijo na ime Ivan Sila,Italijani sprva niso vedeli,koga so ujeli.Po hudem mučenju in zasliševanju drugih, ki so jih tiste dni zaprli v Kočevju, so končno ugotovili, da imajo v rokah tako dolgo iskanega sekretarja Okrožnega komiteja KPS Jožeta Šeška.Italijansko vojaško sodišče v Ljubljani je zajete komuniste in aktiviste OF iz Kočevja obsodilo na visoke zaporne kazni,Karla Ahca in Jožeta Šeška pa na smrt.Jožeta Šeška so ustrelili 11.maja 1942 v Ljubljani na strelišču ob Molenjski cesti.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: OBČINSKA KONFERENCA
ZKS RIBNICA

SPOMINSKA PLOŠČA ALBINU VIDENIČU IN PETRU
GORNIKU V KRŽETIH NA GORI

Dne 5. avgusta 1944 so Nemci in domobranci nenadno pridrli v Kržete, vedoč, da se tam zadržujeta aktivista OF. V neenakem boju sta padla prvoborec in sekretar Rajonskega komiteja KPS Sodražica Albin Videnič in aktivist OF Peter Gornik.

Spominsko ploščo padlima aktivistoma OF so odkrili leta 1967.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: OBČINSKA KONFERENCA
ZKS RIBNICA

ZMAGA BRIGAD V JELENOVEM ŽLEBU
Praznik občine Ribnica

Med 16 in 25.3.1943 so imele štiri slovenske partizanske brigade z italijanskimi enotami hude boje v Suhi Krajini in ribniški dolini. Brigade so prešle progo Kočevje- Ljubljana, ter pripravile obrambne položaje od Kota do Rakitnice.

Po hudih bojih z Italijani v ribniški dolini 25.3.1943 so se začele brigade v dveh kolonah premikati proti Jelenovemu žlebu, Glažuti in

Dragi.Kolona, ki sta jo sestavljali Cankarjeva, Gubčeva brigada je 26.3.dopoldne prišla do Male bele stene, kjer je predhodnica naletela na bataljon divizije Maccerata, tam je prežal na brigade. Na ozki gozdni poti so nepričakovano trčili dobro oboroženi, številčno močnejši italijanski bataljon na utrujene borce obeh brigad, ki so po celonočnem maršu komaj čakali na počitek. A partizani so bili spretnejši in predvsem hrabrejši. Naglo so si opomogli od presenečenja in prvi zasegli vse bližnje višinske točke, ter začeli jurišati na Italijane, ti so se sprva močno upirali, vendar je bil njihov odpor hitro zlomljen. Začeli so bežati na vse strani. Nekateri so našli smrt v globoki kraški jami v Jelenovem žlebu.

V boju je padlo 106 Italijanov, 102 pa sta bila ranjena. To je bila ena največjih zmag partizanske vojske, boj v Jelenovem žlebu je postal legenda našega narodnoosvobodilnega boja.

Partizani so zaplenili 6 težkih in 10 lahkih mitraljezov, 115 pušk, 5 pištol, 2 težka minometa, 2 radijski postaji in drugo vojaško opremo. Imeli so 4 mrtve in 20 ranjenih. V spomin na ta dogodek slavi občina Ribnica dne 26.marca svoj občinski praznik.

Spomenik stoji nad breznom v Čelenovem
žlebu, delo Stojana Batiča, odkrit je bil
22.7.1958.

Okoli 30 m nad breznom je grob s spominsko ploščo
Jožeta Žagarja-Juga, bataljonskega komisarja
Gubčeve brigade, ki je padel v tem boju.

Nasproti spomenika zmage je bila 4. julija
1979 vzidana in odkrita spominska plošča
z imeni in rojstnimi podatki padlih v tem
boju, odkrita 4.7.1979.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: ZKGP RIBNICA in
SKUPŠČINA OBČINE RIBNICA

SPOMENIK PRED STARO OBČINO "PREPLAH" -
ZENE V BORBI

Leta 1947 je Občinski odbor ZZB NOV Ribnica
v počastitev dneva žena in antifašističnega
delovanja žensk v ribniški občini postavil
in odkril pred staro občino spomenik
"Preplah", ki predstavlja mater z otrokom
v trenutku sovražnikovega zračnega napada.

Spomenik je delo akademskega kiparja Lojzeta Dolinarja in je tudi večje umetniške vrednosti. Simbolizira pa tudi sodelovanje naših žena v narodnoosvobodilni borbi.

POKROVITELJ VZDRZEVANJA: SKUPŠČINA OBČINE
RIBNICA

SPOMENIK PADLIM BORCEM PRI VOJASNICAH V RIBNICI
RIBNICA

Velika italijanska ofenziva začetkom julija 1942 z njo združen vojaški nastop bele garde in končno partizanska protiofenziva je izoblikovala posebno poglavje v zgodovini narodnoosvobodilne borbe slovenskega naroda. Ko na eni strani, kot nam poroča kronist pokaže vso divjost in okrutnost fašistčnih okupatorjev in izdajstvo slovenske kontrarevolucionarne bele garde, na drugi strani pa vso zmogljivost bojujočega se slovenskega naroda, ki kljub dvojnemu sovražniku ni klonil.

V spomin na to težko obdobje v zgodovini slovenskega naroda, v spomin na tiste legendarne junake, katerih kosti so shranjene na tem mestu, ki so dali svoja življenja v tistih za slovenski narod in še posebej za ribniško dolino tako usodnih in težkih dni, je krajevna organizacija

ZZB NOV Ribnica po zamisli arh. Janka Hrena leta 1949 postavila in odkrila ta spomenik, delo "Kunaver"-Kamnosek iz Ljubljane.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: GARNIZON JLA RIBNICA

SPOMENIK TALCEM

V letu 1942 in 1943 se je fašistični teror nad neobgljenim ljudstvom stopnjeval. Začelo se je množično streljanje, ubijanje, mučenje, deportacije nedolžnih v koncentracijska taborišča Rab, Padova, Renicci, Treviso, Gonars, to so imena, ki bodo ostala v neizbrisnem spominu kot so še Travná gora, Velika in Mala gora, Jelenov žleb, vseh tistih, ki so ostali, so preživeli boj za življenje in smrt. To so imena, ki se jih ne bodo spominjali samo preživeli borci in njihovi svojci, temveč tudi okupator, ki je občutil, kako trda je bila pest partizana, pest naroda, ki mu je hotel iztrgati najsvetlejšo svobodo. Julija leta 1942 so začeli Italijani tako imenovano roško ofenzivo po vsej Dolenjski, Notranjski in Primorski. Nad deset in deset tisočev italijanskih vojakov se je takrat valilo čez ribniško dolino. Na svoji poti so požgali vas Travník v Loškem potoku, Jurjevico, Kot in še nekatere druge kraje kot Bukovico, Dane in ribniško opekarno.

Poleg pa se je na tej uničevalni poti morilo, plenilo in požigalo. Prehajkali so vse, Veliko in Malo goro. Kogar so dobili v gozdovih ali izven vasi so ga brez milosti ustrelili. Pri tem niso gledali na spol, starost ali pripadnost osvobodilnemu gibanju.

Dne 17. julija 1942 so na tem mestu ustrelili 4, nekoliko kasneje še 6, leta 1943 pa so tu ustrelili še 3 talce-nedolžne žrtve iz cele naše doline.

Napis na spomaniku:

Semena zlata čez plan,
razveli ste v setvah jesenskih,
tiho potem ste odšli
Niste čakali plodov..

Spomenik je delo arh. Janka Hrena, projektiranje spomenika pa je delo Gradbenika iz Ribnice.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: INLES RIBNICA TOZD
TSP RIBNICA

UNIČENJE ČETNIŠKE POSTOJANKE V GRČARICAH

Prve dni septembra 1943 se je okoli 170 četnikov iz okolice Novega mesta preko Ortneka, kjer se se spopadli s partizani, premaknilo v Grčarice. Utrdili so se v dveh hišah v pričakovanju, da bodo dobili pomoč liških četnikov.

Zvečer 8.9.1943 je Šercerjeva brigada obkolila Grčarice. Od Kočevske Reke jo je zavarovala Gradnikova brigada in od Dolenje vasi Tomšičeva brigada. Isti dan je iz postojanke odšla četniška patrulja 50 mož v Dolenjo vas, a se ni mogla več vrniti. Dne 9.9. so divjali srditi boji, v katerih so partizani vrgli četnike iz zunanjih bunkerjev in iz Jakličeve hiše. Naslednji dan so partizani odločili boj s topovi, ki jih je Tomšičeva brigada zaplenila Italijanom v Dolenji vasi. Boj je trajal vso noč, zjutraj 11.9. pa so četniki razobesili belo zastavo in se predali.

Partizani so zasegli veliko orožja, streliva in opreme, ter zajeli 126 plavogardistov, od tega 20 ranjenih, padlo jih je 10, med njimi kapetan Milan Kranjc. Komandant posadke major Danilo Koprivica je napravil samomor.

Partizani so imeli 11 mrtvih in 16 ranjenih. Z zmago v Grčaricah je bila razbita in uničena glavnina četništva na Slovenskem.

Spominska plošča je vzdana na poslopju gozdnega obrata v Grčaricah, odkrita 10.9.1963.

Na kulturnem domu spominska plošča z imeni 17 padlih borcev NOV v okolici Grčaric.

Na pokopališču v Grčaricah je spominsko obeležje, kjer je pokopanih 20 padlih borcev NOV, urejeno leta 1959.

V neposredni grobišča so urejeni trije grobovi padlih partizanov/Juhant Ivana, Alice Krejči in Helene Dobravec/.

Ob 35-letnici zmage nad plavogardisti so 10. septembra 1978 odkrili v Grčaricah spominski steber iz hrastovega debla, delo samorastnika Petra Jovanoviča.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA:

ZKGP RIBNICA

ZMAGA V VELIKI GORI " PRI ŠTIRNI "

Dne 2.10.1942 so borci 2.in 3.bataljona Tomšičeve brigade pod Malo belo steno- na previsu v Jelenov žleb iznenada napadli kolono okoli 100 Italijanov in jo razbili. V kratkem spopadu so imeli Italijani 47 padlih od tega enega oficirja, ter 7 ranjenih in 3 ujete. Partizani so zaplenili 2 mitraljeza, 1 minometalec in 17 pušk.

Na kraju boja "Pri štirni" stoji spomenik, delo arh. Petra Trpina, odkrit 22.7.1952.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: ZKGP RIBNICA

PARTIZANSKA BOLNICA OGENJCA

V začetku julija leta 1942 je partizanski zdravnik Notranjskega odreda dr. Aleksander Gala zgradil v gozdu blizu Mrtaloza, uro hoda od Beže vode, dobro skrito partizansko bolnico na Ogenjci. To je bila lesena baraka/ 4x6 m/, vanjo so pripeljali ranjence iz partizanskih bolnic na Petelinjeku in iz Zapotoka.

Javka in sprejemališče za ranjence sta bila v Kovačevem lazu. Do srede julija 1942 se je nabralo 19 ranjencev in še okoli 10-15 drugih, nevarnost da bi sovražnik odkril bolnico je bila vedno večja, zato so 14 težkih ranjencev skrili v jami 100 m oddaljeno kraško jamo. Pri njih je ostala bolničarka Mimica Čepin iz Brezja pri Horjulu, ter Ernest Senčar iz Ljubljane, ki je zdravniku zatrjeval, da ne more hoditi. Ranjenci so v tem skrivališču vedeli, da zanje ni rešitve, da jih sovražnik odkrije, Ernest, ki se je ustrašil pogovora med Mimico in ranjenci, da v kolikor bolnico odkrije sovražnik mora Mimica, ki je edina imela pištolo postreliti vse ranjence, nazadnje pa še sebe, se je dan prej z izgovorom izvlekel iz jame, se predal Italijanom in izdal ranjence. Italijani so 31.7.1942 napadli bolnico, jo požgali in nato na čelu z Ernestom krenili k jami, odkoder so zaslišali streljanje. Skojevka Mimica

je postrelila ranjence, nazadnje še sebe. Italijanski vojaki so v jamo vrgli nekaj bomb, nato pa so se spustili v jamo, kjer so zagledali strašen prizor. Tri ranjence, ki so bili še živi, so v bolnici ozdravili, jih obsodili na dosmrtno ječo in poslali v italijanske zapore. Eden od teh je junija leta 1944 spoznal med partizani Ernesta Senčarja-izdajalca, vojaško sodišče ga je za izdajstvo obsodilo na smrtno kazen z ustrelitvijo.

Na mestu, kjer je stala bolnica je bila 4.7. 1961 odkrita spominska plošča.

Na pečinah Ogenjce so preživeli ranjenci Vinko Smolnikar, Ivan Mulac in Ivan Snoj 31.7.1977 odkrili spominsko ploščo.

Bivši aktivisti in člani ZZB NOV Travnika in Loškega potoka so zgradili barako-brunarico in v njej uredili spominsko-muzejsko zbirko spominski dom dr. Aleksander Gala- odkrito 28.7.1980.

V neposredni bližini so grobovi bolničarke Mimice Čepon, Dušana Zgonca iz Brež in partizana Lisjaka, ki sta padla še pred tragedijo partizanske bolnice.

POKROVITELJ VZDRZEVANJA: INLES LOSKI POTOK

SPOMINSKO GROBIŠČE NA TABORU

Spomenik na Taboru je posvečen 40 padlim borcem NOV in drugim žrtvam fašističnega nasilja iz Travnika in okoliških vasi, spomenik je delo in zamisel KO ZZB NOV Loški potok, odkrit leta 1956. V grobišču je pokopanih 15 umrlih v partizanski bolnici Ogenjca.

SPOMINSKO ZNAMENJE

Nekaj 10 m od Mikuličeve hiše pri Beli vodi stoji spomininsko znamenje, kjer je padel 26.10.1941 ob napadu na Lož borec Krimskega polbataljona Bojan Rogelj.

Na pokopališču na Taboru je grob partizana Bojana Roglja, ki je padel 26.10.1941.

POKROVITELJ VZDRZEVANJA: INLES LOŠKI POTOK

SPOMENIK V MRTALOZU

Spomenik je oddaljen cca 4 km od Loškega potoka proti Glažuti na levi strani ceste. Je na zidnem podstavku 150 cm visok, okrogel kamen, pod vrhom marmornata plošča.

Spomenik je bil odkrit 23.10.1957.

posvečen pa je padlim potoškim učiteljem, kateri so zaradi izdaje bili aretirani in ustreljeni 31.7.1942 v Mrtalozu.

Padli učitelji: Čuk Lado, Benedičič Janko, Pavel Šilovinc in Dorer Tone.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: SATURNUS LOŠKI POTOK

Na kulturnem domu spominska plošča padlemu učitelju Vladu Vrtačniku dolgoletnemu vojaški prosvetnega društva in organizatorju vstaje v Loškem potoku, plošča je bila odkrita/ ni bilo odkritja/.

V hodniku stare osnovne šole/ danes obrat Saturnus/ je plošča v spomin 6 učiteljem te šole, ki so padli v NOB: Vlado Vrtačnik, Ferdo Skok sta padla v partizanih, Lada Cuka, Pavla Šilovince, Toneta Dorerja in Janka Benedičiča pa so italijanski vojaki ustrelili v Mrtalozu 31.7.1942.

Plošča je bila odkrita 21.2.1952.

Na pokopališču na Taboru je Vrtačnikov grob s spominsko ploščo

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: SATURNUS LOŠKI POTOK

SPOMENIK V SODOLU - odkrit 31.7.1953.

Velika italijanska ofenziva se je kočem julija 1942 približevala tudi Loškemu potoku. Italijanska ofenzivna vojska je obkoljevala vasi in pobirala moške že od 15. leta navzgor.

Dne 31.7.1942 so v Travniku zbrali 40 moških in jih razdelili na dva dela. V prvem, manjšem je bilo 14 domačinov in 4 verjetno ujeti partizani.

Te je takoj obstopila večja skupina vojakov in jih odvedla v Sodol. Upanje, da jih vodijo v internacijo je splahnelo, ko so se zaslišali streli.

Tedaj so Italijani požgali vas Travniki, pogorelo je 100 hiš in 110 gospodarskih poslopij. Na ta dan ima KS Loški potok svoj krajevni praznik.

SPOMINSKA PLOŠČA NA MODIČEVI HIŠI V TRAVNIKU

12 501

Prebivalci so prihod in ukrepe italijanskega okupatorja sprejeli z velikim odporom. Trgali so italijanske zastave, lepake in na vsakem koraku izražali odpor do novih gospodarjev.

Neposreden povod za izbruh odpora so dali lepaki s slikami Mussolinija in kralja Emanuela, s katerimi so preplavili ves Loški potok.

Italijanske oblasti so zato 5.5.1941 aretirale in zaprle v Modičevo hišo 42 ljudi - aktivistov OF, od katerih so jih 11 zadržali in postavili pred vojaško sodišče. To je 8 ljudi obsodilo od 1 do 5 let, 3 pa oprostilo.

Plošča spominja na ta dogodek, odkrita je bila na Modičevi hiši dne 25.7.1976.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: BPT TRŽIČ, obrat
šivalnica LOŠKI POTOK

V SPOMIN IN ZAHVALO VSEM, KI SO PADLI V NOB
JE BIL LETA 1962 ZGRAJEN ZDRAVSTVENI DOM. O TEM
GOVORI SPOMINSKA PLOŠČA V AVLI TEGA DOMA, ODKRITA
LETA 1962.

SPOMINSKO OBELEŽJE NA JASNICI

Na Jasnici, ob meji med kočevsko in ribniško občino stoji spomenik, posvečen 4 aktivistom OF, ki so jih italijanski vojaki postrelili v ofenzivi dne 21.8.1942./ Janez Hren, Ludvik Dejak, Bojc Štefan in Gorše Franc/.

Obeležje je delo arh. Pahulje Blaža iz Dolenje vasi odkrito 3.8.1958.

MAKOŠE PRI RIBNICI - Tragedija 3.bat.IX.brigade

Konec marca leta 1944 je bila IX.brigada iz 18. divizije NOV in POS razporejena na območje Bloke-Dane-Makoša-Polom.

Po nemški ofenzivi jeseni leta 1943 je sovražnik

ponovno vzpostavil več močnih oporišč, med drugim tudi v Ribnici. 18. divizija je dobila nalogo, da ga iz strateških ozirov likvidira. V pripravi za napad je divizijsko poveljstvo predvidevalo nov razpored svojih sil. Med drugim naj bi se zamenjala tudi 4. bataljon IX brigade, ki je bil na črti Polom-Vrhovec s 3. bataljonom iste brigade, ki je bil nastanjen v vasi Vinice. Zamenjava naj bi se izvedla v Makošah.

Po nočnem pohodu so borci 3. bat. IX. brigade dne 25. marca 1944 ob 8,00 uri prišli v Makošo. Štab bataljona je za moštvo odredil počitek, odredil le 3 stražarje in na teren poslal tri bojne patrulje.

Nihče pa ni vedel, da je bataljon oz. njegov položaj izdan. Zgodaj zjutraj tega dne sta iz Kočevja in Ribnice krenili proti Makošam dve koloni Nemcev in domobrancev, skupaj okoli 450 mož.

Spotoma so zajeli partizansko izvidnico, se izognili zasedi in patrulji, neopazno obkolili Makošo in z vsem ognjem, z bombami in avtomatskim orožjem nenadno napadli taborišče. Popolnoma presenečeni borci so se iz obročja prebijali posamič ali v manjših skupinah, pri tem pa utrpeli hude izgube. Po komaj 15 minutnem boju je padlo 17 borcev, nekaj več je bilo ranjenih in 65 ujetih. Padlim borcem IX. brigade so v vasi odkrili spomenik 22.7.1965, delo arh. Anka Hrena.

SPOMINSKA PLOŠČA NA STAVBI KS DOLENJA VAS

Razorožitev italijanske vojske

Drugi dan po kapitulaciji Italije so v kočevju Italijani izročili oblast dvajseterici belogardistov, ki so stražili le skladišče, resnično oblast pa je imela OF. Belogardisti so se še istega dne, skupaj z italijanskimi vojaki, divizijo Maccerata umaknili proti Ribnici. V Dolenji vasi so naleteli na Tomšičevo brigado, ki jim je je zaustavila pot in zahtevala, da položijo orožje, ali pa se pridružijo njim v boju z Nemci. Ker se le-ti niso hoteli predati je prišlo do boja, ki je trajal vso noč od 9. na 10. september. Zjutraj je prišel na pomoč še del Gradnikove brigade. Odpora je bilo vedno manj. Borci so se pomešali med Italijane in jih začeli razoroževati. Zmedo pa so izkoristili belogardisti in skrivoma zbežali v Ribnico. Brigadi sta zaplenila veliko orožja in opreme ter 6 topov, ki so jih odpeljali nad plavogardiste v Určarice, borci Tomšičeve brigade pa so hiteli proti Ribnici razoroževat tamkajšnjo italijansko posadko.

Na ta dogodek spominja spominska plošča na stavbi KS Dolenja vas, odkrita 3.9.1952.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: INLES RIBNICA TOZB

TSP DOLENJA VAS

PRIGORICA

Na pokopališču v Prigorici je vzdrževano grobišče s ploščo, posvečeno vsem padlim borcem NOV in drugim žrtvam fašističnega terorja v letih 1941 - 1945, urejeno leta 1957.

RAKITNICA

Na pokopališču v Rakitnici urejeno grobišče, posvečeno vsem padlim borcem NOV in drugim žrtvam fašističnega nasilja v letih 1941-1945, urejeno leta 1957.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: KRAJEVNA SKUPNOST
DOLENJA VAS

ČOŠ " 5.SNOUB Ivan Cankar"- DOLENJA VAS

Na osnovni šoli " 5.SNOUB Ivan Cankar" v Dolenji vasi je spominska plošča z imeni padlih borcev, talcev in žrtev fašističnega nasilja iz KS Dolenja vas od 1941.- do 1945.leta, odkrita leta 1978.

V ospredju sta dve skulpturi iz partizanskega življenja, delo samouka Petra Jovanoviča, odkriti leta 1978

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: ČOŠ DOLENJA VAS in
KS DOLENJA VAS

GROBISCE V HROVACI

Na pokopališču v Hrovači je kopleks grobišč padlih borcev NOV in žrtev fašističnega nasilja, v katerem je pokopanih 42 borcev. Med njimi je tudi Anton Majnik, ki je padel v Ribnici 29.11. leta 1943 in Mato Smuk, nekdanji poveljnik kurirjev na postaji "TV-11", ki je umrl 1.1.1951. leta.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: DO " R I K O "
RIBNICA

GORNJE LEPOVČE- SPOMENIK GRENJEVAŠCANOM

Nekdanja Gorenja vas je bila močno središče narodnoosvobodilnega boja, saj je dala kar 39 partizanskih borcev, od teh je 16 padlo. Spomenik je delo ing.arh.Milana Miheliča, stoji na gozdni jasi ob vznožju Male gore, odkrit 30.9.1978.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: DO " R I K O "
RIBNICA

SPOMENIK PADLIM V SUŠJU

Pred podružnično osnovno šolo v Sušjah stoji spomenik posvečen 43 padlim borcem, talcem in žrtev fašističnega nasilja, delo- zamisel

Staneta Otoničarja, odkrit 8.6.1952.leta.

ŽLEBIČ- PREHODI PREKO ŽELEZNIŠKE PROGE

Zaradi ugodnega zemljišča so partizanske enote, kurirji in politični delavci na poti na Notranjsko ali v Suho Krajino oz.na Kočevski Rog pogosto prehajali železniško progo pri Žlebiču. Tod so jo partizanski minerci tudi večkrat razdrli.

V spomin na te dogodke so slovenski železničarji pri 30 km in 360 m postavili spominsko znamenje odkrito 27.3.1976.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: TOVARNA " SUKNO "
ZAPUŽE TOZD JURJEVICA

USTANOVITEV I. RIBNIŠKE ČETE NA TRAVNI GORI

Italijanske oblasti so predvidele, da bo 17. julija 1941, ob obletnici francoske revolucije izbruhnila splošna ljudska vstaja. Da bi jo preprečili so 12.in 13.julija pripravili aretacije komunistov in njihovih simpatizerjev. Ribniške komuniste je o nevarnosti obvestil Jože Arko, ki je tolmačil na karabinjerski postaji v Ribnici. Italijanske patrulje so zaman iskale komuniste, ki so se pravočasno umaknili na

Travno goro, kjer so ustanovili ribniško partizansko četo kot prvo na Slovenskem. Prvim borcem so se pridružili še nekateri SKOJ-evci, TIGR-ovci/organizacija TIGR-Trst-Istra-Gorica-Reka / se je borila za priključitev slovenskega Primorja k Jugoslaviji in drugi domoljubi, tako da je četa že v nekaj dneh narasla na 15 partizanov. Komandir čete je postal Filip Tekavec-Gašper, politični komisar čete pa Janez Kmet.

Plošča o ustanovitvi čete je na turističnem domu na Travni gori, odkrita ob 25-letnici njene ustanovitve dne 4.7.1966. leta.

SPOMENIK PADLIM V II.SVETOVNI VOJNI NA TRAVNI GORI

Spomenik pri kapelici na Travni gori, posvečen vsem padlim borcem brigad, ki so se bojevale v Veliki gori

USTANOVITEV RIBNIŠKE PARTIZANSKE ČETE

Od septembra do decembra 1942 je na gozni ravnici nad Adamovim lazom v Veliki gori taborila četa Notranjskega odreda. Ker je bilo v njej večina borcev iz ribniške doline, so jo imenovali kar Ribniška partizanska četa.

Na mestu, kjer je četa taborila je OO ŽZB NOV

Ribnica dne 23.10.1982 odkrila spominsko
ploščo: pokrovitelj vzdrževanja OŠTO RIBNICA

SPOMINSKO OBELEŽJE

padlima borcema I.Ribniške partizanske čete
/Pod Velb/ Alojzu Handlerju in Juriševič
Tončku na Travni gori, odkrito 13.10.1984.

SPOMINSKO OBELEŽJE BRANKU PEČOVNIKU

Na kapelici na Travni gori je plošča v spomin
komandantu I.bataljona 18.divizije Pečovnik
Branku, ki je padel v nemški ofenzivi 3.11.
1943 in dvema borcema.

POKROVITELJ

VZDRŽEVANJA: DONIT

SODRAŽICA

KRŽETI- ROJSTNA HIŠA NARODNE HEROJKE MAJDE

ŠILC

Rojena je bila 17.3.1923 v Kržetih. V Ljubljani
se je izučila za trgovsko pomočnico. Že tu je
bila vključena v mladinsko skupino, ki je
opravljala propagandne in sabotažne akcije.
Dne 19.6.1942 je odšla v partizane, v Do-
lenjski odred, ter bila bolničarka. Jeseni
~~leta 1942 je prišla v Šerčerjevo brigado, kjer~~

je postala sekretarka SKOJ-a in članica KPS. Marca leta 1944 je bila izbrana v slovensko delegacijo ki je sodelovala na 2.kongresu USAOJ/Ujedinjeni savez fašistične omladine Jugoslavije/ v Drvarju. V mnogih spopadih s sovražnikom se je izkazala kot hrabra in požrtvovalna borka in bolničarka.

Kot sekretarka SKOJ-a v X.Ljubljanski brigadi je sodelovala tudi v bojih na Gorjancih, ko so nemško-domohranci, njihove enote poskušale vdreti iz Novega mesta na osvobojeno ozemlje v Belo Krajino.

Padla je 14.7.1944 pri Težki vodi, 500m od ceste Novo mesto-Metlika zadeta od drobca sovražnikove granate.

Na njeni rojstni hiši je spominska plošča, odkrita 22.7.1952.

Pokopana je v grobnici narodnih herojev v Ljubljani. Za narodno herojino je bila imenovana 19.6.1945.

SPOMINSKA PLOŠČA PADLIM NA ŠOLI V PETRINCIH

Na bivši osnovni šoli v Petrincih je vzidana spominska plošča, posvečena padlim borcem NOV in žrtvam okupatorjevega nasilja, odkrita 4.7.1958.

SPOMENIK 4 IVANČIČEVIM NA GORI

Na pokopališču na Gori stoji spomenik, posvečen 4 sinovom znane Ivančičeve mame, ki so jih Italijani zverinsko pobili leta 1942/Slavko, Ivan, Stanko, Ciril.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: INLES RIBNICA TOZD
TSP SODRAŽICA

VELIKE POLJANE

Na osnovni šoli spominska plošča z imeni 13 padlih borcev, talcev in žrtev fašističnega nasilja v letih 1941 - 1945, odkrita 25.5.1957.

ŽUKOVO . OKUPATORJEV ZLOČIN

Grmada je bila med NOB pomembno križišče partizanskih poti, ki so povezovale Suho Krajino z Ribniško dolino oz. Notranjsko planoto. V nemški ofenzivi se je tu znašla večja skupina neoboroženih novincev, ki so bili namenjeni v Tomšičevo brigado. Na poti na Petelinjek so 3.11.1943 naleteli na meško kolono. V boju sta padla partizanka in partizan, 11 so jih zajeli, med njimi Julko Kovač- Tjašo, ki je skupino vodila.

Nemci so ujetnike odpeljali v Žukovo in jih v bližnjem gozdu postrelili. Po vojni so ostanke padlih prenesli v skupno grobnico v Ribnico.

Na mestu streljanja ujetnikov so 16.8.1964 odkrili spominsko ploščo.

ŽUKOVO - VRH

Dne 27.4.1944 so se borci Cankarjeve brigade in Gubčeve brigade spopadli v vasi Vrh nad Žukovem in na Grmadi z nemško kolono, ki je pritiskala iz Velikih Lašč.

V tej borbi so padli štirje partizani, enega pa so ujeli. Tega dne so požgali vas Vrh in v ogenj vrgli padle in ujetega partizana.

Vsem, ki so padli na tem območju je KO ZZB NOV Ribnica dne 22.7.1965 odkrila spomenik s posvetilom pesnika Toneta Seliškarja.

Spomenik je delo arh. Janka Hrena, stoji v vrtu Marjete Levstek.

VELIKE POLJANE

Leta 1942 so na Velikih Poljanah zaradi izdaje padli 4 partizani.

Februarja leta 1944 je prišlo na Žukovo 7 kurirjev, od katerih sta dva s šolarji odšla proti Velikim Poljanam. Nemci so ju opazili in pri Lukeževem kozolcu ustrelili.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: KRAJEVNA SKUPNOST
VELIKE POLJANE

KOLODVORSKA UL.15

V avli bivše meščanske šole je lesena plošča v žgani tehniki posvečena v NOV padlim učencem te šole.

Med padlimi dijaki je tudi ime narodne herojine Majde Šilc.

Ploščo je izdelal tedanji ravnatelj te šole Janko Trošt, odkrita je bila 26.6.1958.

SPOMENIK " KURIRČEK "

Pred osnovno šolo dr.Franče Prešeren v Ribnici stoji spomenik "Kurirček" posvečen ribniškim partizanskim kurirjem- pionirjem.Spomenik je iz hrastovega debla,darilo Toneta Kozlevčarja, častnega občana Ribnice, delo kiparja samouka Petra Jovanovića, odkrit je bil 29.4.1977.leta.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: OSNOVNA ŠOLA dr.FRANCE
PREŠEREN RIBNICA

KOLODVORSKA UL.17

V avli doma TVD PARTIZAN plastika,posvečena 52 v NOV padlim telovadcem-sokolom in 29 drugim žrtvam fašističnega nasilja, delo kiparja Staneta Jarma,odkrita ob proslavi 60-letnice telovadnega društva v Ribnici-26.11.1966.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: TELESNO-KULTURNA
SKUPNOST RIBNICA

SODRAŽICA - ZDRAVSTVENI DOM

Na zdravstvenem domu v Sodražici, ki so ga zgradili in posvetili vsem padlim borcem, talcem in žrtvam fašističnega nasilja v letih 1941 - 1945 na območju KS S_odražica.

Plošča je bila odkrita 22.7.1963.

SODRAŽICA- STRELJANJE TALCEV- DOMAČINOV

Dne 10.5.1942 so italijanski vojaki preko Blok in Boncarja pridrli v Žimarice in ustrelili enega domačina, 4 odgnali v Sodražico s seboj, jih mučili in nato ustrelili.

Na pokopališču je urejeno grobišče padlih partizanov in ustreljenih domačinov.

V neposredni bližini grobišča so pokopani Vesel Domin, Levstek Filip, Podlogar Slavko, vsi iz Žimaric ter Blažič Marjan iz Žirov pri Škofji Loki.

V bližini je tudi grob padlega partizana Jožeta Glavana iz Zapotoka pri Igu.

Ob zidu sta pokopana dva ruska borca, pripadnika 5. bataljona IX. brigade.

Na pokopališču je tudi grob neznanega partizana.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: KRAJEVNA SKUPNOST

SODRAŽICA

MAJNIKOVA ULICA

Pred Vzgojno varstveno ustanovo "Majde Šilc" stoji doprsni kip narodne herojine Majde Šilc, dekleta iz Gore- borke, ki je zložila tudi današnjo himno "Vstani mladina...". Bila je posebljena mladost-mladost, ki je zagorela in izgorela v revoluciji. Naj bo vsem današnjim mladim vzgled borbenosti, prizadevnosti, upora in moči.

Doprsni kip je delo arh. Staše Mančiča, odkrit 26.3.1982.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: VVZ MAJDE ŠILC RIBNICA

JURJEVICA

Na Gasilnem domu je vzdana spominska plošča z imeni padlih borcev in žrtvam fašističnega terorja, odkrita leta 1952.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA : PGD JURJEVICA

BUKOVICA

Na Gasilnem domu v Bukovici je spominska plošča posvečena 9 padlim članom Gasilskega društva Bukovica v letih 1941 - 1945.

Plošča je bila odkrita 22.10.1950.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: PGD BUKOVICA

BREG - DOLENJI LAZI

Na Gasilnem domu je vzidana spominska plošča z imeni padlih gasilcev, borcev, aktivistov, talcev in žrtev fašističnega terorja iz Brega, Dolenjih Lazov, Zapuž in Podsten, odkrita je bila 3.7.1982.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: PGD BREG-DOLENJI LAZI

DOPRSNI KIP MIRKA BRAČIČA

Pred vojašnicami je doprsni kip narodnega heroja Mirka Bračiča, delo akademskega kiparja Staše Mančiča, odkrit 26.3.1982.

Kot komandant 14.divizije je na čelu svojih enot padel v boju za Kočevje 11.12.1943.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: GARNIZON JLA RIBNICA

PRVI OBOROŽENI SPOPAD V MALI GORI

V Mali gori je 13.5.1941 prišlo do nenadnega spopada na Slovenskem. V Lovšinovalo bajto so se pred italijanskimi okupatorji umaknili člani organizacije TIGR - Anton Majnik, Danilo Zelen in Ferdo Kravanja, vsi doma iz Slovenskega Primorja. Zaradi izdaje je odšla v Malo goro patrulja petih karabinjerjev in 3 bivših jugoslovanskih orožnikov iz Ribnice.

Prišlo je do nenadnega streljanja, en orožnik je bil ranjen, Danilo Zelen vodja organizacije TIGR ubit, Ferdo Kravanja ranjen, Anton Majnik ujet, vendar jim je uspel pobegniti.

Lovšinovalo bajta je požgana in ni bila več obnovljena. V njeni neposredni bližini je nekaj časa taburila četa 4. Zapadno-Dolenjskega oddelka.

Temu prvemu spopadu na Slovenskem je bilo 29.9.1984 postavljeno spominsko znamenje.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: LOVSKA DRUŽINA
RIBNICA

SPOMENIK " VSTAJE IN REVOLUCIJE "

Za jubilejno 40-letnico zmage partizanskih brigad nad nad Italijani v Jelenovem žlebu, v spomin na ustanovitev I.Ribniške čete julija 1941, ter ob 900- letnici Ribnice je bil odkrit spomenik "Vstaje in revolucije" pred blagovnico Mercator.

Poleg upora in boja ponazarja še druge zgodovinske dogodke in posebnosti ribniške doline. Spomenik je izdelal ak.kipar Aladar Zaharijaš, odkrili so ga na občinski praznik 26.3.1983.

Spomenik vstaje in revolucije je še posebno pomemben za mladi rod.Ta naj iz njega črpa vse tisto neprecenljivo bogastvo, ki ga vsebujejo tradicije narodnoosvobodilnega boja in revolucije.Dolžni smo se spomniti velikih žrtev narodnoosvobodilne vojne v naši občini.Dolgujemo jim trajno zahvalo in spoštovanje, ki naj izžarevata iz tega trajnega spominskega znamenja.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: MERCATOR RIBNICA

TOZD JELKA RIBNICA

GORA

Na pokopališču na Gori je grob neznanega partizana.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: PGD GORA

OKROŽNI BUNKER KPS IN OF

Med skalami v Veliki gori v bližini Doma na Travni gori sta od novembra 1942 do septembra 1943 v skritem taborišču delovala Okrožni komite KPS in Okrožni bunker OF za ribniško-velikolaško okrožje.

Ploščo v nekdanjem taborišču so odkrili 13.7. 1981. leta.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: INTEGRAL DO

EUROTRANS RIBNICA

KURIRSKA POSTAJA " TV - 11 "

Prva kurirska postaja "TV-11" je bila ustanovljena v septembru leta 1942. Čez dober mesec je v Veliki gori, v neposredni bližini Ostrega vrha začela delovati kurirska postaja, ki je sprva nosila ime "TV-9", a se je v marcu leta 1943 preimenovala v "TV-11". To ime je potem

nosila do osvoboditve.

Kurirske zveze je vzdrževala s "TV-18" v smeri Primorske, s "TV-10" v smeri Bloške planote in Dolomitov in s "TV-14" v smeri Kočevskega Roga in Dolenjske.

Zaradi pogostih sovražnikovih napadov je svoje mesto večkrat menjavala.

Na tej postaji je bilo skupaj 39 kurirjev.

V spomin in delovanje kurirske postaje "TV-11" je mladina iz Travnika v letu 1978 zgradila "Pri malnih" v Travniku brunarico in si tako pridobila prostore za svoje družbeno-politično dejavnost.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: KK ZSMS LOŠKI POTOK

BELE VODE- MOŠNJEVC

V veliki italijanski ofenzivi je v Mošnjevcu padla hrabra partizanska bolničarka Pavla Levstek iz Sodražice.

Na skali je spominsko znamenje, na katerem je napisano tudi ime padlega komandanta 3.bat. Notranjskega odreda Nemec Srečka.

Spominsko znamenje je bilo odkrito 22.7.1979.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: KRAJEVNA SKUPNOST
LOŠKI POTOK

SPOMENIK NA DEBELEM VRHU

Po napadu Krimskega polbataljona na italijansko postojanko Lož dne 19.10.1941 se je le-ta umaknil pred obsežno italijansko hajko prek Knežje lipe-njive v Belo vodo in nato na Debeli vrh. Od tod so odhajale patrulje po hrano in na poizvedovanje na vse strani- v Mikličevo vilo, Glažuto in drugam. Dne 25. oktobra leta 1941 je odšlo 8 partizanov po globokem snegu v Belo vodo. Dobili so nekaj hrane in se vračali v tabor.

Pod Debelim vrhom so zašli v sovražnikovo zasedo. Ogenj iz mitraljezov in na desetine bomb, ki so jih Italijani zmetali, so ubili 3 partizane, drugi so se umaknili.

Spomenik stoji na Debelem vrhu, odkrit julia 1975.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: KRAJEVNA SKUPNOST
LOŠKI POTOK

SPOMINSKO OBELEŽJE

pri Travni gori, posvečeno Vesel Ludviku in Petru Gorniku, ki sta padla 2.11.1943 v Kaličih na Travni gori.

SPOMINSKO OBELEŽJE NA VAGOVKI

Posvečeno Ivanu Dulminu iz Podpreske in Mirku Kovačiču iz Ribnice, ki sta padla oz. bila zahrbtno umorjena 2.8.1945, ter Lavrič Jožetu, ustreljenega 15. maja 1944. leta.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: INLES RIBNICA TOZD
TSP SODRAŽICA

SV. GREGOR

Dne 14. septembra leta 1986 je bilo pri Sv. Gregorju odkritje spominskega obležja padlim borcem Levstikove brigade, delo kamnoseka Cvar Mirota iz Sodražica

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: KS SV. GREGOR

SPOMENIK V GRADU V RIBNICI

Leto 1941 - začetek druge svetovne vojne. S tem se je začelo najhujše obdobje vojne v naši krajevni skupnosti in občini: Slovenec je streljal na Slovenca, brat na brata, sosed ni več zaupal sosedu in človek ni nikoli vedel, kje ga čaka smrt. Žrtev je bilo čedalje več, med njimi celo štiriletni otroci, sedemdesetletni starčki in matere s številnimi nepreskrbljenimi otroci. Sovražstvo okupatorjevih sodelavcev do vseh, ki njihovega početja

niso odobraval, je bilo talikšno, da se niso ustavljali več nobenim, še tako hudim težavam.

V takšnih razmerah je KS Ribnica v drugi svetovni vojni in boju za svobodo plačala hud krvni davek, njeni prebivalci pa so veliko pretrpeli. V tem času je bilo ob življenje 214 krajanov, druge, ki so ostali doma, pa so okupator in njegovi domači sodelavci preganjali in jim otežavali življenje na najrazličnejše načine. Požgane in razrušene so bile cele vasi in zaselki in dobršen del Ribnice. Najbrž ni kraja v Sloveniji, ki bi pretrpel več napadov in terorja okupatorja, kot je bilo tega v tej dolini.

V spomin in zahvalo vsem, ki so darovali svoja življenja je krajevna organizacija ZZB NOV Ribnica dne 4. julija 1987 postavila spomenik v gradu-Park kulturnikov v Ribnici.

Ob imenih na spomeniku naj mladi rod vidi, koliko žrtev in trpljenja je bilo treba za vse to, kar imamo danes, tako bodo lažje razumeli in prenašali občasne težave, do katerih prihaja in bo še prihajalo v našem nadaljnjem razvoju.

POKROVITELJ VZDRŽEVANJA: Pionirski odred
"Anton Majnik" - OŠ Ribnica

Delo spomenika: arh. Vlasto Kopač iz Ljubljane